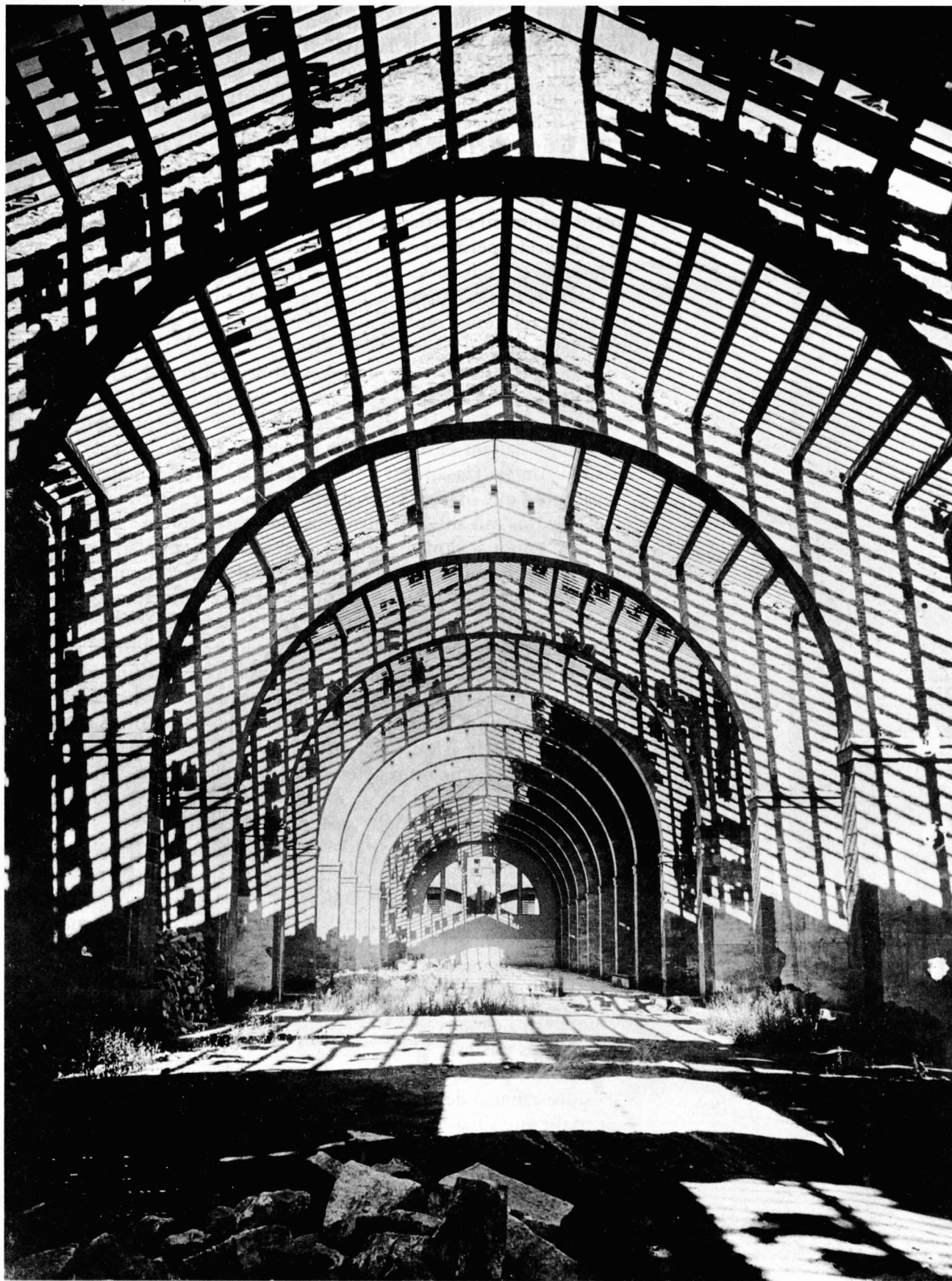

La nau central després de la guerra civil.

LES DRASSANES DE BARCELONA I EL MUSEU MARÍTIM

Joan Alemany i Llovera

Les Drassanes: un gran patrimoni marítim

L'edifici de les Drassanes Reials acull el Museu Marítim des de fa cinquanta anys. Abans, aquesta obra extraordinària, la primera notícia de la qual data d'un document de Jaume I de 1243, havia estat destinada a la construcció i el manteniment de vaixells (del segle XIII al XVIII), però també a caserna, polvorí, llatzaret i, finalment, des de 1802 fins als anys trenta d'aquest segle, a mestrança i parc d'artilleria, fonamentalment.

La construcció de les Drassanes, donats la seva gran magnitud i el seu cost, es va realitzar gràcies a la col·laboració de les tres institucions civils més importants de la Catalunya medieval: la Diputació del General, la Corona i la Ciutat. Així ho demostra la Concòrdia signada l'any 1378 entre elles, en la qual es precisen les quantitats que cada una aportava a l'execució de les obres, i així ho testimonien avui els escuts gravats a les seves pedres centenàries.

Bona part de l'edifici que actualment es conserva va ésser bastida durant els segles XIII i XIV i constitueix un exemple, únic al món per la seva magnificència, de construcció gòtica civil dedicada a les activitats marítimes. La llarga història de les Drassanes –que encara ha d'ésser investigada amb la profunditat que requereix la seva importància, la qual cosa és un dels objectius actuals del Museu Marítim– mostra que les seves principals i més extenses destinacions han estat la construcció naval i el manteniment de vaixells. Però l'any 1653, en el marc de la crisi general i de l'estancament de la marina catalana, s'iniciaren d'altres usos diferents a les Drassanes, com fou l'allotjament de tropes, fet que va comportar poc després el pas de l'edifici a la jurisdicció militar. Uns anys abans, en la segona dècada del segle XVII, s'havia realitzat la important ampliació de les naus dites de la Generalitat, avui dedicades a la marina catalana dels segles XVIII i XIX, amb el nom de sala Capmany. La darrera gran obra interna a l'edifici històric és la construcció de la gran nau central durant els anys quaranta del segle XVIII, a partir de l'enderrocament de dues naus. L'escut borbònic presideix aquesta reforma interna. Des d'aleshores, amb l'abandó del cos de galeres de l'Armada a Barcelona el 1745, la dedicació primordial de l'edifici va ésser militar, amb els usos de caserna, mestrança i parc d'artilleria.

Posteriorment, només s'han efectuat alguns enderrocs de petites parts de l'edifici històric, com els realitzats per l'ampliació del port l'any 1878 i l'obertura del Paral·lel. L'ampliació a la zona més pròxima a la Rambla, deguda a les necessitats de la Mestrança d'Artilleria, es va enderrocar totalment en urbanitzar-se la part final del passeig i construir-s'en la Comandància de Marina, a començament dels anys quaranta.

El pitjor moment per a les Drassanes va venir del pla d'urbanisme d'A. J. Baixeras (aprobat per l'Ajuntament el 1889), que pretenia l'obertura de les vies de comunicació proposades per a la reforma interior de Barcelona d'Ildefons Cerdà –amb un altre traçat– i, concretament, de la via B, que suposava l'enderrocament de l'edifici per construir-hi una gran plaça; posteriorment, el 1926, es va projectar l'edificació de grans gratacels en el seu lloc i al llarg de la via B. Gràcies a la gran sensibilitat i mobilització ciutadanes dels anys 1926 i 1927, encapçalada per diverses entitats, entre les quals va destacar el Centre Excursionista de Catalunya, es va poder conservar l'edifici. La Junta Mixta d'Urbanització i Aquarterament, creada el 1927, que tenia per funció estudiar el nou emplaçament de les casernes a Barcelona, va aprovar l'abandó de les Drassanes per a usos militars i pocs anys després, el 1935, l'exèrcit les entregava a la ciutat. Del procés de sensibilització ciutadana endegat pel Centre Excursionista de Catalunya, n'ha quedat el millor estudi existent actualment sobre aquest edifici, realitzat per Francesc Carreras i Candi: *Les Dreçanes barcelonines. Sos Inventaris y restauració*.

Les Drassanes de Barcelona, les va incloure la Generalitat de Catalunya, l'any 1937, en el Registre del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya, i les ha declarades «monumento histórico-artístico» el Consell de Ministres, segons el Decret de 5 de maig de 1976.

Origen del Museu Marítim

Els orígens del Museu Marítim de Barcelona, que actualment ocupa una bona part de l'històric edifici de les Drassanes Reials, cal cercar-los en el petit museu que va crear l'Institut Nàutic de la Mediterrània. Aquesta entitat, regida per un Patronat presidit pel President de la Diputació de Barcelona, va ésser creada i regulada pel Reial Decret de 14 de novembre de 1929, i tenia per funció fer uns cursos de l'antiga i prestigiosa Escola de Nàutica de Barcelona, fundada el 1769.

La Junta del Patronat de l'Institut Nàutic de la Mediterrània va anar formant un petit museu marítim i una biblioteca especialitzada amb les peces i obres que provenien de les Escoles de Nàutica d'algunes poblacions costaneres catalanes, completades amb algunes adquisicions específiques i donacions de naviliers catalans i de particulars. Quan, el 1932, s'inaugurà el nou edifici de l'Escola Nàutica al Pla de Palau –el mateix que ocupa actualment–, el museu i la biblioteca de l'Institut s'instal·laren a la seva planta baixa.

Es pot comprovar que l'any 1934, a partir d'un document

que inclou un inventari de les obres que posseïa l'Institut Nàutic, el museu tenia cent vint-i-cinc objectes degudament catalogats i la biblioteca cent-seixanta llibres i documents.

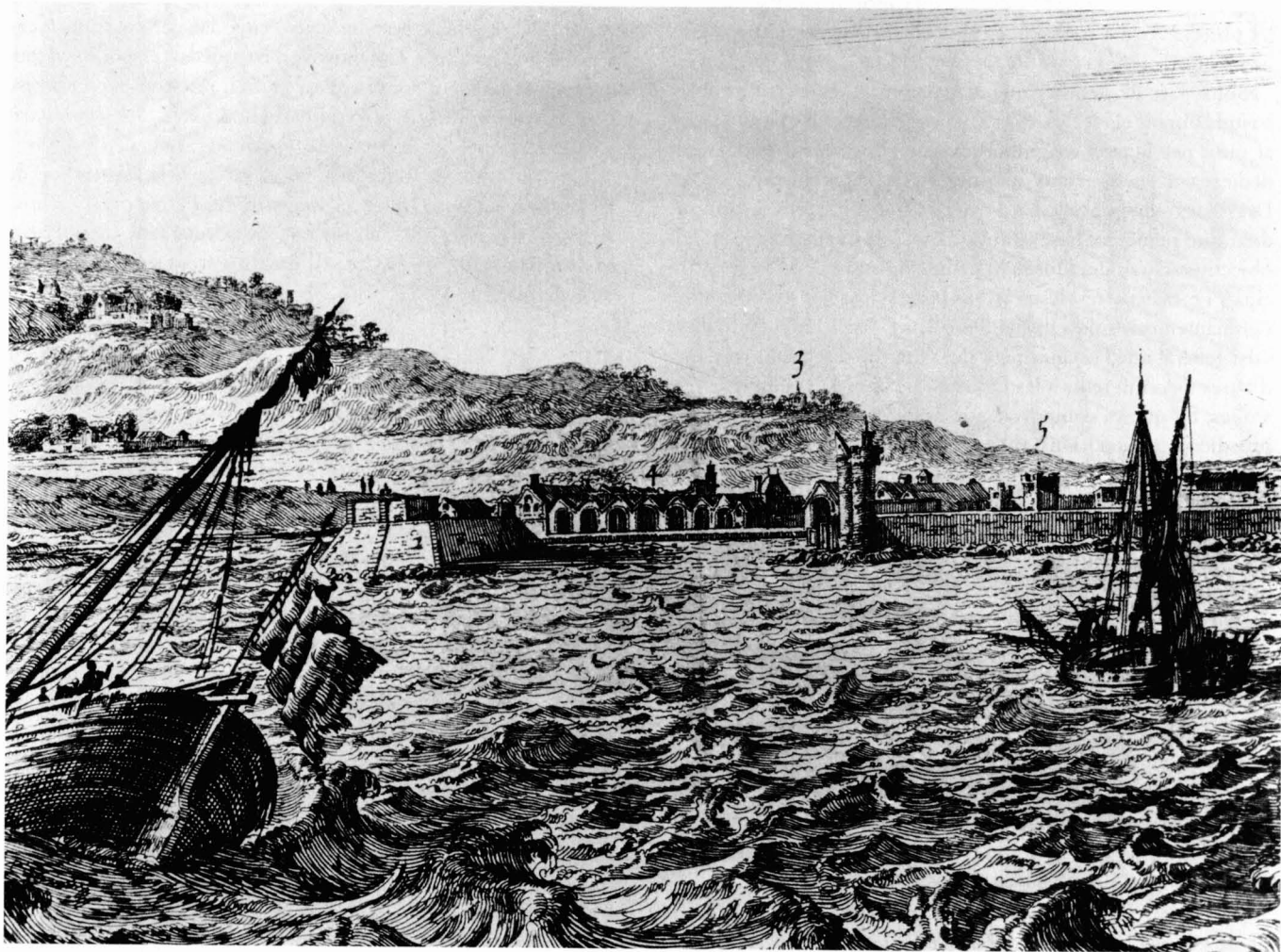
El juny de 1935, les principals entitats barcelonines relacionades amb la vida marítima i cultural adreçaren un escrit a l'Ajuntament—que aquell mateix any rebia les Drassanes Reials de mans de l'exèrcit—, on sol·licitaven la fundació d'un gran museu marítim d'acord amb la importància històrica que la navegació i les activitats marítimes havien tingut per a la ciutat i per a Catalunya. L'escrit signat, entre d'altres entitats, per l'Associació de Naviliers de la Mediterrània, l'Associació de Consignataris, el Foment del Treball Nacional, l'Acadèmia de Ciències, l'Acadèmia de Belles Arts, els Amics dels Museus, els clubs nàutics, la Federació de *Yatching*, el Patronat de Turisme, etc.—apuntava la necessitat de concentrar en un sol museu marítim la diversitat d'objectes i obres d'art que es trobaven dispersos i sovint en condicions deficientes a petits museus, ermites, corporacions locals, companyies navilieres, etc., tot continuant la tasca iniciada per la Junta del Patronat de l'Institut Nàutic de la Mediterrània.

L'Ajuntament de Barcelona, en la seva sessió del 12 d'agost de 1935, aprovà la idea exposada en l'escrit anterior, destinant a «Museu Naval» l'edifici de les antigues Drassanes.

No fou fins poc després d'iniciada la Guerra Civil quan es promulgaren les normes jurídiques per crear el Museu Marítim i es portaren a la pràctica les mesures per fer-lo realitat. Les Drassanes havien estat objecte d'una dura lluita els dies 19 i 20 de juliol de 1936, després que alguns militars insurrectes s'havien fet forts en el seu interior. Les columnes assaltants eren dirigides per Bonaventura Durruti, Joan Garcia Oliver i Francisco Ascaso, que van prendre les Drassanes el 20 de juliol a la 1,30 hores. En el combat, van morir Ascaso—el 19 de juliol—i el capità Ramón Mola, germà del general Emilio Mola, que s'havia alçat a Pamplona. Després d'aquesta lluita, les milícies antifeixistes ocuparen una part de l'edifici.

El Decret de 19 d'agost de 1936 (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 235) va dissoldre la Junta del Patronat de l'Institut Nàutic, adscriuint directament a la Conselleria de Cultura les *Institucions d'Ensenyament tècnico-marítim, el Museu Marítim i la Biblioteca Marítima*.

Les Drassanes Reials vistes des del mar. Segle XVII.

Dos mesos després, pel Decret de 20 d'octubre de 1936 (DOGC, núm. 296), es dedicava la part antiga de les Drassanes (indret noblíssim per l'arquitectura i per la tradició marítima de Catalunya que evoca) a Museu Marítim de Catalunya, amb els fons del Museu de l'Institut Nàutic de la Mediterrània i aquells nombrosos que, en els moments actuals, poden aplegar-s'hi. Aquest Decret, signat pel Conseller Primer del Govern de la Generalitat Josep Tarradellas i el Conseller de Cultura Ventura Gassol, l'hem de considerar la primera norma jurídica de fundació del Museu Marítim en la seva etapa actual.

L'Ordre de 23 d'octubre (DOGC, núm. 300, de 26-X-1936), signada pel mateix Conseller de Cultura, desenvolupa el Decret anterior, establint:

PRIMER *El material, el taller i tots els serveis annexos al Museu Marítim de l'Institut Nàutic de la Mediterrània seran traslladats a l'edifici destinat a Museu Marítim de Catalunya.*

SEGON *Tot el que hagi recollit o pugui recollir l'oficina del Servei del Patrimoni Artístic, Històric i Científic de Catalunya, i que tingui un aspecte marítim, serà lliurat directament al Museu Marítim de Catalunya.*

TERCER *Les maquetes de vaixells, ex-vots, llibres, gravats, pintures, documents i tota mena d'objectes d'aspecte marítim, que existeixen en ermites, santuaris, etc., així com els que han estat requisats, del lloc que sigui, per entitats o particulars o bé que resten en edificis apropiats o controlats, hauran d'ésser lliurats igualment al Museu Marítim de Catalunya.*

QUART *El Delegat de la Conselleria de Cultura a les institucions de la dissolta Junta de Patronat de l'Institut Nàutic de la Mediterrània, senyor Ferran Arranz, continuarà exercint el càrrec de Delegat de la Generalitat en el Museu Marítim de Catalunya.*

Ferran Arranz i Casaus havia estat nomenat Delegat de la Generalitat en l'Institut Nàutic de la Mediterrània per Ordre de 24 de setembre de 1936 (DOGC, núm. 270), i va jugar un paper molt important en la creació del Museu i en la seva primera etapa d'organització, durant el període de la Generalitat i la Guerra Civil. Un cop acabada aquesta, va ésser empresonat i condemnat a mort, però no es va acomplir la sentència. Anys més tard, durant la postguerra, es va haver de guanyar la vida fent classes particulars als estudiants de l'Escola de Nàutica, segons que han informat antics alumnes seus.

Una Ordre de 27 d'octubre encarregava als arquitectes municipals l'habilitació de l'edifici per a museu, obres que serien finançades per la Generalitat i l'Ajuntament, que aportaria tots els materials necessaris. L'endemà es va delimitar l'espai de les Drassanes que ocuparia el Museu en una acta que signaven el senyor Ferran Arranz com a Delegat de la Generalitat, els arquitectes municipals senyors Joaquim Vilaseca i Adolf Florensa –a qui es deu el primer pla d'habilitació de les Drassanes per a Museu Marítim–, el director senyor Condeminas i el secretari senyor Colldeforns. La delimitació de 1936 incloïa tot l'espai de les Drassanes per a Museu Marítim, excepte part de les naus VIII, IX, X –les més properes al Paral·lel– i el que actualment és la sala Marquès de Comillas. Una nova delimitació de l'any 1937 incloïa aquestes darreres naus en el Museu Marítim.

Per últim, cal ressenyar l'Ordre de 16 de març de 1937, per la qual *els objectes que es trobaven en els Museus d'Art de Catalunya abans del dia 19 de juliol darrer, i pels motius en què s'inspiren puguin estimar-se adients per a formar part del Museu Marítim de Catalunya podrien ésser incorporats a aquest Museu, mitjançant autorització expressa del Conseller de Cultura i previ informe de la Comissaria General de Museus*. També tots els objectes d'interès per al Museu recollits per l'oficina del Servei del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya o proposats pel propi Museu hi podien ingressar amb l'acord previ del Conseller de Cultura.

La Generalitat va destinar un pressupost de personal i funcionament per al Museu de 19.837,5 ptes. el segon semestre de 1936, i de 22.100 ptes. anyals el 1937 i el 1938. Les inversions per habilitar les Drassanes foren de 29.839 ptas. el 1936, de 882.510 ptes. el 1937 i d'1.374.637 ptes. el 1938.

El personal del Museu es componia durant 1936 d'un director, un secretari-administrador, un oficial, un mestre, un aparellador i un delineant. El 1937, s'hi incorporaren un conservador, una auxiliar-mecanògrafa, un pintor-vernissador, un decorador-restaurador i dos ordenances, però en va dimitir el director (Francesc Condeminas Mascaró), les funcions del qual van ésser assumides pel Delegat de la Generalitat, que va redactar aquell any un Reglament del Museu Marítim, molt interessant, en el qual es proposa la fundació d'una Associació d'Amics per fer participar en la institució a tots els interessats en els temes nàutics.

A causa que el port de Barcelona va ésser la zona més castigada pels bombardeigs soferts per la ciutat, les col·leccions recollides al Museu van córrer el perill seriós de malmetre's –a les Drassanes van caure algunes bombes–, per la qual cosa es decidí de traslladar-ne les peces a la Masia Figuerola de Seva, en el darrer període de la Guerra Civil.

Gràcies a aquest conjunt de disposicions i actuacions encertades es van poder salvar unes col·leccions i obres d'art importants de la destrucció originada per la Guerra Civil. Un informe intern del Museu Marítim del 10 d'abril de 1939 indica que el nombre de peces recollides en aquella data era d'unes dues mil algunes de les quals es retornaren als seus propietaris en els anys següents a l'acabament de la Guerra Civil.

Totes les vicissituds anteriors van impedir, però, portar a terme l'exhibició de les peces –objectiu central de tot museu– i condicionar convenientment les Drassanes per a aquesta finalitat. No fou fins al 18 de gener de 1941 que la Diputació de Barcelona va poder inaugurar oficialment el Museu Marítim, l'origen del qual cal cercar com a mínim, una dotzena d'anys abans en una altra institució també vinculada a la Diputació, el petit museu de l'Institut Nàutic de la Mediterrània.

Evolució del Museu

Quan es va inaugurar l'any 1941, el Museu Marítim de Barcelona ocupava la nau IV (numerant les deu naus des de la Rambla al Paral·lel), l'edifici de Pere IV i el darrer arc de les naus VI a VIII, més proper al carrer de la Porta de Santa Madrona; la resta

L'edifici de Pere IV i les naus del segle XVII després dels bombardeigs.

de l'edifici estava al descobert, i l'Ajuntament la dedicava a magatzem de material de construcció per a obres públiques.

El 1943 se'n van habilitar les naus I, II i III, amb motiu de celebrar-s'hi l'"Exposición Nacional del Libro del Mar", i van quedar plenament integrades al Museu amb el nom de sala Capmany, dedicada a la marina de vela catalana. També es va restaurar el que es va dir Galeria Arqueològica (entre les naus III i IV), decorada amb diverses tombes, i es va cobrir parcialment l'espai ocupat per les balances del segle XVIII, al final de la gran nau central. Els anys quaranta coneixen l'extensió del Museu a la nau V, que es dedica a la consergeria i a les sales Vieta, Plaça de Roger de Llúria, Monjo, de Maniobres, pati descobert i magatzem.

L'any 1951 es va fer una primera inauguració de la sala Marquès de Comillas, però no en la seva configuració actual, sinó ocupant exclusivament les naus VI, VII i VIII, i mantenint els tallers i el magatzem al darrer arc. L'any 1960 es va inaugurar la sala d'actes i l'arxiu.

El principal projecte d'ampliació del Museu en aquesta etapa fou elaborat l'any 1960 per qui aleshores n'era el director, J. M.ª Martínez-Hidalgo. Les principals propostes del "Proyecto de reconstrucción de las Reales Atarazanas y de ampliación del Museo Marítimo" foren, resumidament, les següents:

- ◆ l'enderrocament dels envans de les naus IV i V de les sales Vieta, Monjo i Maniobres per recuperar la perspectiva general de totes les naus centrals, i el trasllat dels tallers a la nau V, davant del pati d'aigües;
- ◆ l'ampliació de la sala Marquès de Comillas a les naus IX i X, la construcció d'una escala a la nau X d'aquesta sala, fins al nivell de la sala Pere IV, i la reconversió de l'espai que ocupaven els tallers en sales monogràfiques d'exposició sobre Narcís Monturiol, les Drassanes i el port de Barcelona, Vieta i Monjo;
- ◆ el cobriment de la resta de naus (de la VI a la X) per dedicar-les al Museu; a la gran nau central (VII), es proposava ja la construcció de la Galera Reial, que es va començar a realitzar el 1967 i es va inaugurar el 1971;
- ◆ la construcció d'una ermita marinera al grup escolar adjunt a les Drassanes, que havia estat residència del Comandant quan estaven ocupades per la Mestrança i el Parc d'Artilleria;
- ◆ d'altres propostes de pavimentació, il·luminació, pintura i neteja de pedra.

Les principals obres contingudes en aquest projecte es van iniciar l'any 1965, amb el trasllat del taller de restauració; l'ampliació de la sala Marquès de Comillas i de la sala de Constructors navals es va inaugurar el 23 d'abril de 1967, i també aquest mateix any es va començar la construcció de la Galera Reial. En definitiva, les propostes del projecte de 1960 van configurar, en línies generals, el Museu Marítim en la seva situació actual. Per últim, el 14 de juny de 1974 es va inaugurar la sala de Pesca i Marina Esportiva –aproximadament al mateix espai que ocupava la sala Sáñez Reguart– i es van traslladar les pintures murals de Joaquim Mir, procedents de la Llotja de Ponent del Pati dels Tarongers del Palau de la Generalitat, la qual cosa va canviar l'aspecte del que abans es denominava vestibul de Galceran Marquet.

La façana de les Drassanes l'any 1895.

Una de les sales de l'edifici durant les primeres setmanes de la guerra civil.

Durant el gairebé mig segle des de la inauguració del Museu, l'evolució de la seva superfície ocupada aproximada (en sales d'exposició i serveis), i del nombre de visitants han estat els següents:

Any	Superfície aproximada m ²	Nombre de visitants
1941	4.000	—
1950	5.000	12.714
1960	6.800	50.271
1970	8.500	158.608
1980	10.000	180.249
1986	10.000	222.201

Com s'ha pogut comprovar, el Museu Marítim té una gran acceptació: amb 222.000 visitants, és el segon museu públic més visitat de Barcelona l'any 1986. Sens dubte, és el principal museu de temàtica marítima de tot l'àrea mediterrània i, malgrat que no és possible establir comparacions entre aquest tipus d'institucions culturals, es podria considerar, pel nombre de peces exhibides —unes cinc mil— i la seva qualitat, com un dels més importants d'arreu del món, sempre dins la seva especialitat. Un museu, però, no és tan sols un edifici i unes peces en exposició més o menys ben distribuïdes, sinó que també ha d'ésser un centre d'investigació i de difusió d'activitats culturals i, en aquest sentit, malauradament, el Museu Marítim de Barcelona no ocupa un lloc tan destacat.

Actualment, el Museu està dividit en un conjunt de sales de temàtica més o menys delimitada. Les principals són:

Naus centrals (arqueologia marina, armes, Galera Reial de Juan de Austria, peces noves del Museu...);

sala Capmany (marina de vela catalana);

sala Pere IV (evolució del vaixell, art i instruments amb petites sales annexes dedicades a cartografia, ex-vots, faquins de ribera);

sala de Construcció naval;

sala Marquès de Comillas (marina de propulsió mecànica);

sala de Pesca i esports nàutics;

nau Santa Maria;

embarcacions de pesca.

El Museu disposa d'una important biblioteca de temàtica marítima (setze mil volums), d'un arxiu (divuit mil fotografies) i d'un taller amb personal especialitzat en restauració i manteniment de les seves obres.

Noves propostes per a velles col·leccions

El Museu es troba avui immers en una problemàtica complexa. El mateix creixement espectacular de les seves col·leccions, de la biblioteca, de l'arxiu i, sobretot, del nombre de visitants, ha provocat problemes d'insuficiència d'espai i posa clarament de manifest la manca d'alguns serveis bàsics. El magnífic

edifici que l'acull presenta deficiències en alguns elements —humitats, goteres, il·luminació, patologies de la pedra i de les bigues— que incideixen negativament en la conservació de les obres del Museu, i la seva mateixa configuració actual dificulta fins i tot la comprensió de les pròpies Drassanes. La solució puntual d'aquests problemes no és possible avui sense grans obres de millora interna de l'edifici. D'altra banda, les idees i les noves concepcions sobre l'organització i estructura dels museus han avançat molt durant el gairebé mig segle d'existència del Museu Marítim i ara es fa necessària una renovació dels elements que en defineixen el contingut i l'exhibició pública.

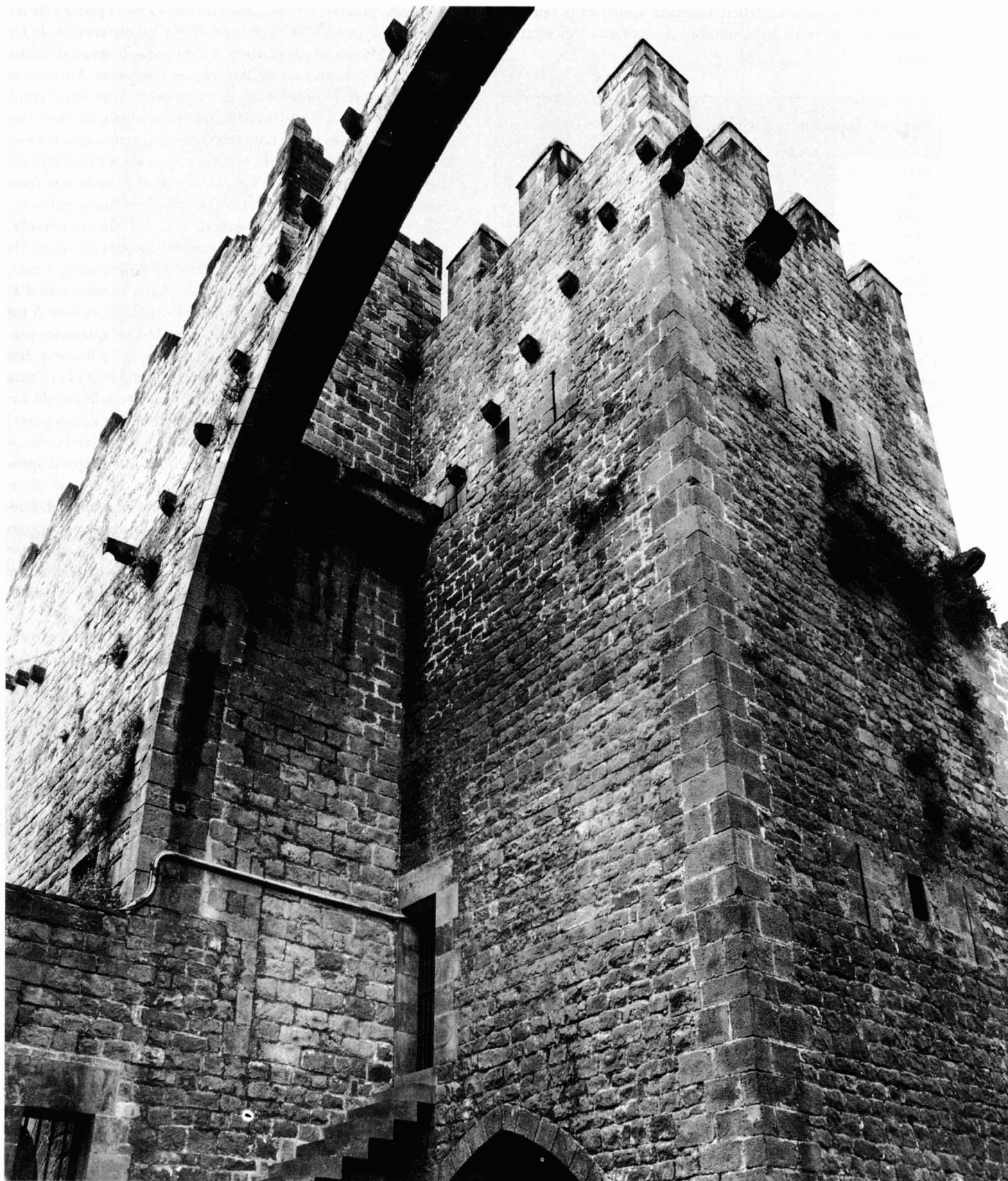
Els dos elements anteriors —restauració de l'edifici i remodelació del museu— justificarien abastament l'elaboració d'un Pla global per a les Drassanes i el Museu Marítim; però, a més, d'altres condicions fan encara més necessària la renovació d'aquest conjunt inseparable que formen l'edifici i el museu. A tot el món desenvolupat creix l'interès per totes les qüestions marítimes, que tanta importància han tingut en la història dels països i tenen actualment en la política, l'economia i la cultura dels pobles. Les experiències de rehabilitació d'edificis, de barris sencers i de vaixells tradicionals o històrics en alguns ports i ciutats de l'Amèrica del Nord, d'Anglaterra, d'Holanda, etc., o els més propers de la Bretanya francesa, són un exemple d'aprofitament del patrimoni marítim, i fins i tot, de creació d'uns importants centres de dinamització econòmica i cultural. Barcelona, que s'ha incorporat amb retard i malament en aquesta concepció més dinàmica i participativa d'utilització social i cultural del seu propi patrimoni marítim, té en les Drassanes i el Museu Marítim una possibilitat de desenvolupar una experiència realment única a la Mediterrània.

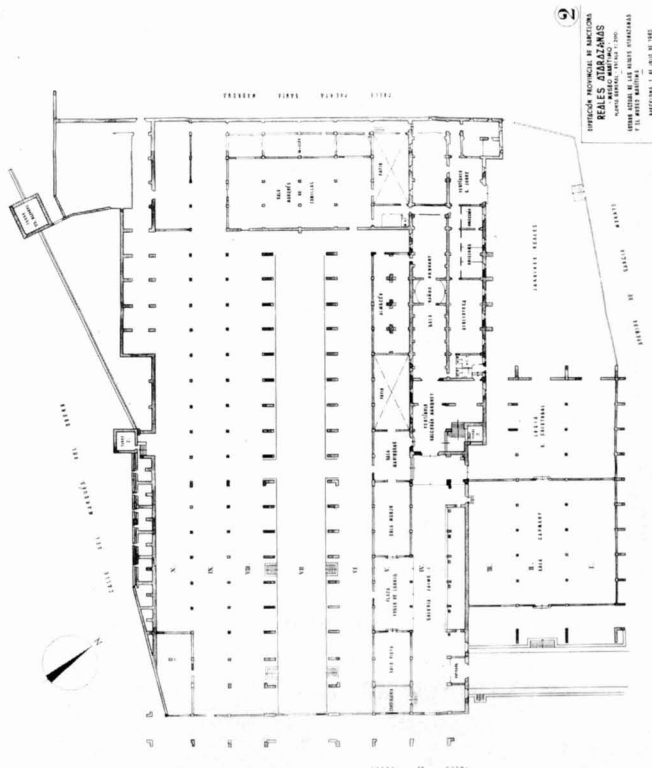
El primer element bàsic per portar a la pràctica aquest projecte és recuperar el conjunt de les Drassanes, la muralla i el baluard com a marc d'activitats socio-culturals i dels serveis d'aquestes. Actualment, una part de les Drassanes està desaproveitada per a usos de difusió cultural ciutadana, utilitzant-se només uns pocs dies a l'any per a activitats exteriors que no tenen res a veure amb les de la resta de l'edifici; això comporta una infrautilització total de les possibilitats que ofereix aquesta extraordinària construcció i, sovint, una contradicció amb el seu caràcter de patrimoni històric de la ciutat de Barcelona.

Un segon element essencial és la reforma interna que permeti gaudir del complex de naus segons la configuració històrica primitiva de les Drassanes, és a dir, com a edificació per a la construcció i el manteniment de vaixells. Tal com s'ha vist en el primer apartat d'aquest article, l'edifici ha sofert moltes modificacions internes de distribució de l'espai per adaptar-se als diferents usos a què s'ha dedicat al llarg de la seva dilatada història. Però, quan ha estat impossible adaptar-hi l'antiga estructura sense malmetre el conjunt de pilars i arcs, s'hi han construït edificis annexos, com ho mostren els nombrosos documents, plànols i fins i tot, una maqueta, que s'han conservat fins al moment present.

Per últim, quant a la problemàtica urbanística de l'entorn de les Drassanes, el seu accés i les reformes internes més concretes, el "Pla director de reforma i restauració de les Drassanes", realitzat pels arquitectes Esteve i Robert Terrades, hi preveu un

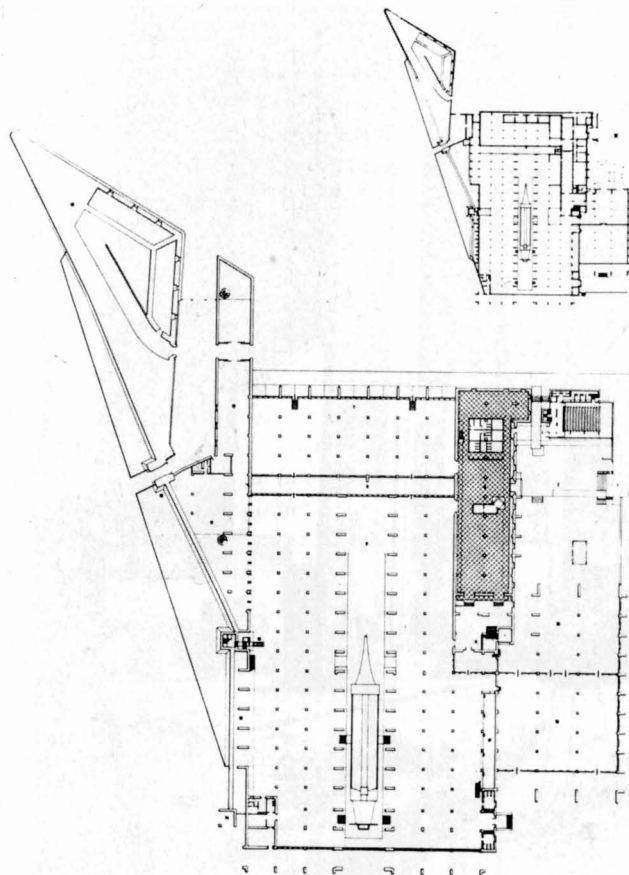
Vista exterior d'una de les quatre torres del s. xiii.

Estat del Museu Marítim l'any 1960.

Pla de remodelació del Museu Marítim.

conjunt important de millores. Sense pretendre resumir aquest Pla, sí que se'n poden destacar alguns elements bàsics, que permetran una millor adaptació de l'edifici a la seva funció de Museu Marítim i de gran centre cultural:

- ◆ Nou accés per l'avinguda de les Drassanes i àrea de recepció i serveis per als visitants;
- ◆ edifici al costat de l'entrada amb sala d'actes; biblioteca i arxiu de capacitat i funcionalitat més grans que els actuals;
- ◆ una o dues sales grans lliures per a exposicions itinerants i activitats diverses, amb entrada independent de la del Museu;
- ◆ edifici per a magatzem i taller de restauració;
- ◆ nous serveis per als visitants (àrea de recepció i venda de materials del Museu, cafeteria, restaurant, ...);
- ◆ canvis en les instal·lacions bàsiques (aigua, electricitat, ...), al sostre (facilitant-hi la il·luminació zenital) i al terra (aïllament i calefacció).

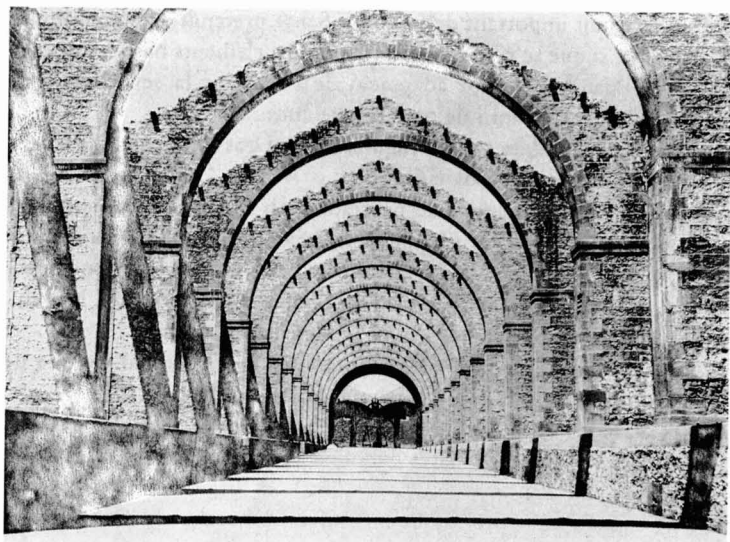
Amb aquestes condicions infraestructurals, els elements que possibilitaran la consecució d'una nova concepció per a les Drassanes seran, sens dubte, les activitats que s'hi programin i els serveis que s'hi ofereixin als visitants, en general, i als estudiosos i investigadors de temes marítims, en particular. L'orientació que es donarà, en general, a tota la nova activitat de les Drassanes, busca difondre-la al màxim entre el nombre més gran possible de ciutadans.

Al Museu Marítim, s'hi ha començat a treballar ja en aquesta direcció, elaborant un pla museogràfic de renovació de les sales i de presentació de les col·leccions i programant un bloc important d'activitats, especialment en els horitzons de 1991 (cinquantè aniversari de la inauguració del Museu) i 1992 (activitats culturals dels Jocs Olímpics de Barcelona i v^e Centenari del descobriment i colonització d'Amèrica). Els elements principals del pla i de les propostes d'activitats ja estan elaborats i seran motiu de propers articles en aquesta revista, que és a la vegada una primera mostra d'una nova actitud de comunicació i relació del Museu amb tots els sectors interessats en la temàtica nàutica.

En definitiva, la idea central d'aquest projecte per a les Drassanes és la d'avançar en una nova concepció d'utilització actual i futura del patrimoni històric marítim: la creació d'un gran centre cultural de difusió de totes les activitats relacionades amb la mar i la navegació, que abraçaria des de la restauració i conservació de vaixells històrics i embarcacions tradicionals de la Mediterrània, fins a l'exhibició dels fons propis del Museu, passant per l'organització d'exposicions, l'edició de llibres i revistes i la realització de cursos i seminaris.

Aquest ambiciós projecte per a les Drassanes i el Museu Marítim és avui una possibilitat perfectament realitzable —de fet, ciutats més petites que Barcelona l'han dut a la pràctica—, i està clarament arrelat en el nostre passat marítim.

Cal, però, canviar la mentalitat localista que ha impregnat fins fa molt pocs anys la nostra història marítima fins i tot, la concepció del paper cultural i econòmic de la ciutat de Barcelona, que gairebé sempre s'ha referit, a tot estirar, al marc de Catalunya i Espanya, oblidant l'important rol que no fa gaires anys havia tingut a la Mediterrània, a Europa i en les relacions amb la resta del món, especialment amb Amèrica.

La nau central, l'any 1962.

Vista actual de les naus centrals del Museu.

